Volume 04, Issue 11, 2026

БОЛАЛАР СТОМАТОЛОГИК КАСАЛЛИКЛАРИНИ ТЕРАПЕВТИК ДАВОЛАШДА ОНГНИ САҚЛАГАН ҲОЛДА ТИНЧЛАНТИРИШ ЎТКАЗИШГА КЎРСАТМАЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ.

Давлатбаев Хасан Махмудович., Қурбанов Дилшод Фархадович., Каримов Расулбек Хасанович.
Урганч давлат тиббиёт институти.

Мавзунинг долзарблиги. Болаларда стоматологик даволаш тактикасини белгилашда касалликнинг клиник кечиши билан бир қаторда, боланинг ёши, ривожланиш даражаси, мулоқотга киришиш қобилияти ва муолажа давомида ўзини тута олиши ҳам муҳим аҳамият касб этади. Айрим болалар оддий психологик мослаштириш усуллари ёрдамида даволаниши мумкин бўлса, бошқаларида кучли хавотир, рефлектор ҳаракатлар ёки муолажага тоқатсизлик сабабли қўшимча тинчлантириш усулларига эҳтиёж туғилади. Шунинг учун седацияни тайинлашда фақат стоматологик ташхисга эмас, балки клиник ва хулқ-атвор омилларининг йиғиндисига асосланиш зарур. Аниқ кўрсатмаларни ишлаб чиқиш ортиқча седация ҳолатларининг олдини олиш ва даволаш усулини тўғри танлашга ёрдам беради.

Тадқиқотнинг мақсади. Болаларда терапевтик стоматологик даволаш жараёнида онгни сақлаган ҳолда седация ўтказиш заруратини аниқловчи клиник ва хулқ-атвор мезонларини ишлаб чиқиш.

Тадқиқот материаллари ва усуллари. Тадқиқотда болаларнинг стоматологик ҳолати, хулқ-атвор реакциялари ва даволашга тайёрлигини комплекс баҳолаш режалаштирилади. Бунда Франкл хулқ-атвор шкаласи, боланинг хавотир даражасини баҳолаш, аввалги стоматологик муолажалар тарихи ва режалаштирилган даволаш давомийлиги каби кўрсаткичлардан фойдаланиш мумкин. Олинган маълумотлар асосида седацияга кўрсатмаларни белгилаш алгоритми ишлаб чиқилади. Ушбу алгоритмда учта асосий ҳолат ажратилади: седациясиз даволаш мумкин бўлган болалар; психологик мослаштириш усуллари самара бермаганида седация кўриб чиқиладиган болалар; махсус тиббий баҳолаш ва индивидуал даволаш режасини талаб қиладиган болалар. Седация усулини танлашда қарши кўрсатмалар, нафас йўллари ҳолати ва умумий тиббий хавфлар ҳам ҳисобга олинади.

Кутилаётган натижалар. Тадқиқот натижасида болаларни седацияга эҳтиёжи бўйича гуруҳлаш мезонлари, беморни дастлабки баҳолаш алгоритми ва седацияни танлаш бўйича амалий тавсиялар ишлаб чиқилиши кутилмоқда. Бу

стоматологик муолажаларни режалаштиришда субъектив қарорларни камайтириш ва бемор хавфсизлигини оширишга ёрдам бериши мумкин.

Хулоса. Болалар стоматологик амалиётида онгни сақлаган ҳолда седацияга кўрсатмаларни ишлаб чиқиш клиник ва хулқ-атвор мезонларини биргаликда баҳолашга асосланиши лозим. Таклиф этилаётган ёндашув седацияга ҳақиқий эҳтиёжни аниқлаш, муқобил усулларни тўғри танлаш ва индивидуал даволаш тактикасини шакллантириш учун амалий аҳамиятга эга.

Фойдаланилган адабиётлар.

1. Курбанов Дилшод Фарходович, & Давлатбаев Хасан Махмудович. (2025). ФАКТОРЫ РИСКА И СВЯЗЬ С ДРУГИМИ ЛЕКАРСТВАМИ ПРИ СЕДАЦИИ АЗОТ ОКСИДОМ В ДЕТСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ. INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE, 2(4), 191–193. https://doi.org/10.5281/zenodo.15285560

2. Курбанов Дилшод Фарходович, & Давлатбаев Хасан Махмудович. (2025). ПОКАЗАНИЯ И ПРОТИВОПОКАЗАНИЯ К СЕДАЦИИ АЗОТ ОКСИДОМ В ДЕТСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ. International Conference on Multidisciplinary Science, 3(4), 96–97. https://doi.org/10.5281/zenodo.15287364

3. Каримов Р., Рузметова Д., Бобожанов Й. ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ЯШОВЧИ ХОМИЛАДОР АЁЛЛАРДА ЭПУЛИСНИНГ ОНА ОРГАНИЗМИГА ТАЪСИРИ //INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATION RESEARCH CONFERENCE; Vol. 3 No. 2 (2026): INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATION RESEARCH CONFERENCE; 71-72. – Center for Tech and Media Research, 2026.

4. Каримов Р., Қурбанов Д., Бобожанов Й. ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ЯШОВЧИ БОЛАЛАРДА ЭПУЛИСНИНГ МОРФОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ //South Aral Region Medical Journal. – 2026. – Т. 2. – №. 1. – С. 153-160.

5. Давлатбаев Хасан, Қурбанов Дилшод, & Каримов Расулбек. (2026). БОЛАЛАР СТОМАТОЛОГИК КАСАЛЛИКЛАРИНИ АЗОТ ОКСИДИ БИЛАН ТИНЧЛАНТИРИШ ЁРДАМИДА ТЕРАПЕВТИК ДАВОЛАШНИНГ УЗОҚ МУДДАТЛИ НАТИЖАЛАРИНИ ЎРГАНИШ. FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQARISH INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI, 3(10), 108–109. https://doi.org/10.5281/zenodo.23857440